

נועם שיח

שיחות אב"ד סאנטוב שליט"א

גוף בלי נשמה!

מטו"מ תשפ"א

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"א

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגידים היקרים והחשובים תורה וגדולה יחד צמודים

מו"ה יהושע וויינפעלד הי"ו מו"ה לייבוש גרינצווייג הי"ו

חדב"נ הרב שליט"א

גבאי נאמן דקהל סאנטוב

לע"נ כ"ק אדמו"ר מבאבוב

מרן שלמה בן מרן בנציון זצוקללה"ה

הוא ימליץ טוב בעדנו

יומא דהילולא, ש"ק מטו"מ, ר"ח מנח"א

גוף בלי נשמה!

דרשה נפלאה לאור המצב

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר (במדבר ל', ב')

בפסוק נאמר (במדבר ל', ב'): וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'.

בספה"ק מובא שיש רמז נפלא בפסוק לענין חינוך בני ישראל, הכתוב מורה ומרמז למחנכי תינוקות של בית רבן וצעירי הצאן, כשאתם מחנכים את הילדים והבחורים, דברו אליהם בלשון רכה, מיט א ווייכקייט, בחמימות ובפנים מסבירות.

וכך מרמז הכתוב, "וידבר משה אל ראשי המטות" – "ראשי המטות", הם המלמדים והמחנכים שִׁמְטִים ומכוונים את לב תלמידיהם לדרך הטוב והישר, ומכים על קדקדי התלמידים כאותו מלאך שמכה על העשב ואומר לו גדל (ב"ר י', ו'), "לבני ישראל לאמר" – "זה הדבר אשר צוה ה'", השי"ת מצווה, כשאתם מטים ומכוונים לב תלמידכם – "בני ישראל" – לדרך הישר, שיהיה זה בבחינת "לאמר" – אמירה רכה, דברו עמם בלשון רכה ונעימה, בנועם שיח ובשפה ברורה, וכך תהיו מובטחים שדבריכם היוצאים מן הלב יכנסו אל הלב!

לאחר הטרגדיה הנוראה ל"ע שאירע באתרא קדישא מירון בל"ג בעומר העבר, הופיע מכתב חזק ונוקב מאת כ"ק האדמו"ר

מוויזשניץ-לונדון שליט"א, בו הוא דורש ומעורר על כך שצריכים להתעסק יותר עם הבחורים החלשים, ולא לדחות אבן אחר הנופל, לא לתת להם להתדרדר מטה מטה.

במירון נפטרו ל"ע עשרים וחמשה בחורים, אבל מה קורה עם מאות הבחורים האחרים שהם מתים?? – כן! – הם הולכים ושבים, אוכלים ושותים ומעשנים, אבל הם מתים! – זיי זענען טויט!! גוף בלי נשמה! ווער קוקט זיך אים אויף זיי?? וועמען אינטערעסירן זיי?? [מי מסתכל עליהם?? את מי הם מעניינים??]

והנה, ברצוני להוסיף כמה נקודות:

סיפר לי הגה"צ אב"ד ראדאשיץ שליט"א שלמד בישיבת טאהש, שהרבה פעמים כשהיה הגה"ק מטאהש זי"ע רואה "מגיד שיעור" יוצא מהישיבה לאחר שמסר את השיעור, היה ניגש אליו ומייסר אותו בדברים היוצאים מן הלב ואומר "למה אתה מסתובב עם הגמרא הגדולה ביד?? האסטו זיך אפגעגעבן מיט די בחורים?? האם בדקת והתעניינת אם כל בחור יש לו די מחסורו אשר יחסר לו? האם אתה בטוח שלא חסר לאף אחד מאומה? הבחורים הם כאן בישיבה בלי אבא ובלי אמא!

עוד סיפר הנ"ל, שפעם היה בחור אחד, שהנהלת הישיבה רצתה לזרוק אותו מן הישיבה, נכנסו איפוא חברי ההנהלה אצל הרבי, ואמרו לו שצריכים להוציא את הבחור מהישיבה. שאל אותם הרבי "מה רע עם הבחור הזה?", אמרו חברי ההנהלה שהבחור לא אוזח בכלום – ער האלט ביי גארנישט! אמר להם הרבי "לכו וקנו להבחור הזה זוג נעליים חדשות, ואז תראו שהכל יהיה מסודר!"...

עוד סיפר, שבשנת תשס"ב התבטא הרבי בכאב גדול "שורר
חרון אף רח"ל על העולם!! לא מתעסקים עם בחורים חלשים
ונחשלים!! וואס וועט דא זיין?? [מה יהיה כאן??]"...

מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל
מרון גאב"ד ירושלים שליט"א, וביקשו ממנו שיכתוב המלצה
לישיבה מסויימת, וחברי ההנהלה מנו את מעלות הישיבה ואמרו
"בישיבה זו נכנסים רק מצויינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק
את ה"סמעטענע" – העידית שבעידית – ורק אותם אנו מכניסים
לישיבתנו, כל בחור הוא למדן עצום".

אמר להם הגאב"ד "אזוי?" – והמשיך לומר להם "אני מתפלל
כל יום על הישיבה הזאת!", המנהלים התפלאו ושאלו את הגאב"ד
"האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?", אמר להם
הגאב"ד "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!"...

מספרים סיפור נורא הוד, בישיבת 'שניידער' בלונדון, למדו
הרבה בחורים מובחרים ביותר, שהיה להם עתיד להיות מגדולי
הדור. פעם נכנס שם לישיבה בחור אחד שהיה חלש, הוא היה קשה
קליטה, לא הבין את לימודו על בורייו, ות"ח גדול גם לא היה.

כשביקשו מנהלי הישיבה מהבחורים שיואילו להקדיש מזמנם
עבור הבחור החלש, הצטדקו שאין להם זמן להתעסק עם הבחור,
באמרם שהם צריכים ללמוד לעצמם – וחבל על הזמן שלהם – הם
צריכים לצמוח לגדולי הדור, וכל שניה יקרה מפז.

ברם בישיבה שם היו שני בחורים, שהם כן הסכימו להתמסר אליו ביותר, והם למדו עמו בכל פעם שהיה להם רגע פנוי, והבחור מצידו ישב בשקידה נפלאה ושינן כל מה שהוא לומד בהתמדה גדולה, עד שעם הזמן נפתחו לו מעיינות החכמה, והתחיל כבר בס"ד להבין מעצמו, ועלה ונתעלה לדרגה גבוהה – אודות לשני הבחורים האלו טובי הלב – שנתנו משלהם עבור הבחור.

לימים ראו דבר נפלא מאוד, מ"כל" אותם הבחורים שהתנערו ולא רצו ללמוד עם הבחור מפני שהם צריכים להיות "גדולי הדור" – מהם – כמעט אף אחד אינו יודע, הם נשארו עלומים בשמם וזכרם לא נשאר עמנו, אולם שני הבחורים הללו ש"לא" חסו על זמנם – הם זכו וצמחו לגדולי הדור בדורינו – הלא המה הגאונים הגדולים מרן גאב"ד ירושלים רבי יצחק טוביה ווייס שליט"א, ומרן ראב"ד ירושלים רבי משה שטרנבוך שליט"א!...

הרי לפניך שגאב"ד ירושלים שליט"א הוא לשיטתו!

פעם אמרתי בדרשה לבחורי הישיבה, דבעת שבחור מבקש ממך שתסביר לו תוספות, אל תצטדק "אין לי זמן – אני צריך ללמוד לעצמי – אני צריך לצמוח ל'גדול'" – אלא תלך מיד ותעזור להשני במה שהוא צריך, שכן נאמר (ב"ר כ"ד, ז'): ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול "בתורה" – דהיינו שזה נאמר גם בתורה – גם בלימוד התורה יש כלל גדול זה של "ואהבת" – והשתדל לעשות בשביל חברך את הכל...

היה פעם בחור אחד שהיה חלש ביותר, ואף אחד לא הסתכל עליו, שום ישיבה לא הסכימה להכניס אותו לישיבה שלהם והוא הסתובב ברחובות, ולבסוף הוא ירד מן הדרך רח"ל. ואמר הבחור במר לבו על מצבו: הנה ב"הגדה של פסח" נאמר "ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצויינים שם", ויהי שם לגוי – איך הוא נעשה לגוי, מלמד שהיו ישראל מצויינים שם – שהכניסו רק בחורים מצויינים להישיבה...

הנגיד החסיד המפורסם מו"ה יודא יואל ראזענפעלד שליט"א מראשי קהילת וויזשניץ-מאנסי סיפר לי סיפור נורא:

בישיבתו של מרן פוסק הדור הגאון האדיר בעל "שבט הלוי" זי"ע היה בחור שלא התנהג כמו שמתאים לבחור הלומד בישיבה, וכשהגיעו שמע מעשיו של הבחור הזה לאוזני מרן ה"שבט הלוי", נכנס לישיבה ונתן להבחור שתי סטירות בפני קהל ועדה.

למחרת, נכנס שוב ה"שבט הלוי" לישיבה, וקרא את הבחור לחדרו בהיכל הישיבה. הבחור נחרד מאוד, כי חשב שאם ברבים הוא קיבל את הסטירות, אז הוא כבר לא יודע מה הוא יקבל בחדר – במקום שאין איש...

הבחור נכנס לחדרו של ה"שבט הלוי", ושם הוא רואה שולחן ערוך, ועליו בקבוק יין שרף (בראנפו) ושני כוסות לחיים. ה"שבט הלוי" ביקש מהבחור לשבת, ואמר להבחור "עכשיו אני רוצה להתפייס עמך". ה"שבט הלוי" מזג להבחור כוס יין שרף (בראנפו), ואמרו 'לחיים' אחד להשני והוא בירך את הבחור בכל הברכות.

לימים גדל אותו בחור למרביץ תורה, ובעת ראוי, פגש בו אחד
שזכר שהלה לא היה בין הבחורים הטובים בישיבה, ושאל אותו:
ממה גדלת והיית לאיש? אמר לו הבחור: פון א גלעזל בראנפן...

מסופר על בחור מבוגר כבן שלושים, שהמשגיח בישיבה ראהו
בעת תפילת שחרית שהוא יושב בעת אמירת "ויברך דוד", וצעק
עליו המשגיח באמרו: "שטיי אויף! – למה אתה יושב?? – 'ויברך
דוד' צריכים לומר בעמידה!"

הסתכל עליו הבחור והגיב במרירות ואמר "זה שאני יושב כאן,
ואני כבר בן שלושים – ואף אחד לא מסתכל עלי – זה לא מפריע
להמשגיח, אבל כשאני יושב בעת אמירת 'ויברך דוד' – זה מפריע
לו"...

סיפר לי הרה"ג ר' הערשל ראזענפעלד שליט"א סגן מנהל
רוחני בת"ת וויזשניץ במאנסי, שלפני שנים, כשפתח מרן הגה"ק
בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע את הישיבה בעיר גיבערס,
אמרו חברי ההנהלה להרבי, שהרבי צריך להבין, שכשפותחים
ישיבה חדשה אי אפשר להכניס מיד את כל הבחורים, וצריכים
להעמיד את הישיבה שיהיה לזה קיום, והרבי הלא אינו רוצה
שהישיבה תתמוטט ותיהרס, וכדי להעמיד את הישיבה על תילה
צריכים לבחור מבין הבחורים רק את הטובים באמת.

ואכן היו כמה בחורים חלשים שנשארו במאנסי ולא הכניסו
אותם להישיבה, אבל הרבי לא הניחם הפקר לנפשם, הרבי העמיד

להבחורים האלו "מגיד שיעור" פרטי שלמד עם הבחורים בכל יום ומסר עצמו למענם – מי היה ה"מגיד שיעור" הזה? – לא אחר מאשר הרבי בכבודו ובעצמו! הוא בעצמו למד עם הבחורים האלו מידי יום ביומו!...

פעם אחת נכנסו הנהלת הישיבה דוויזשניץ-מאנסי אל הרבי זי"ע ואמרו לו שיש בחור אחד שצריכים לזרוק אותו מהישיבה. כשהרבי שמע את דבריהם נענה ואמר להם בפליאה "וכי אינכם יודעים שהיו צדיקים שלפני שהיו מוציאים בחור מהישיבה שלהם, היו מתענים תחילה?"...

לפני כמה שנים היו בעירנו כמה בחורים שהתחילו לרדת מהדרך הישר ל"ע. בתחילה הורידו את הכובע מעל ראשם, אח"כ גידלו בלורית על ראשם, לבשו כפה קטנה, יצאו מהישיבה, והלכו לעבוד. הבחורים לא הלכו עם אביהם לבית המדרש, אבל הם שמעו שבבית מדרשנו מתקיים כל שבוע בצפרא דשבתא קידושא רבא לאחר התפילה, אז לאט לאט התחילו להגיע לכאן בסוף תפילת מוסף, והתכוונו להתכבד במאכלי השבת שיוגשו בעת הקידוש. הם התיישבו, ואנו קירבנו אותם מאוד, ועם הזמן נעשו כאן היימיש.

בשבת אחת בעת תפילת מנחה, הבחנתי שאחד הבחורים הגיע לכאן להתפלל, ביקשתי מהגבאי שייכבד אותו בעליה, וכאשר התחיל לגשת לבימה והתכוון לעלות לתורה, ראיתי שאחד המתפללים הולך אחריו ורוצה להלביש לו כובע על הראש, אז מיד החוויתי באצבעי לאותו מתפלל שיפסיק ולא יעשה כלום.

לאחר התפילה ניגש הלה אלי, והתחיל להתלונן ולשאול "אינני מבין, בשלמא בחייו הפרטיים של הבחור, איננו מתערבים – ילך ויתלבש כמו שרוצה ואיננו אחראים לומר לו מה לעשות – אבל לעלות לתורה? – זה לא הפקר וועלט, יש כללים איך מתנהגים ואיך עולים לתורה, לתורה עולים כשלבושים עם כובע כראוי, ואם הלה אינו רוצה בכך, שלא יעלה לתורה"...

והוסיף לשאול "אם אני הייתי עולה לתורה עם כפה לבד בלא כובע, האם לא היו ניגשים אלי ליתן לי כובע ללבוש?" אמרתי להיהודי בצחות "אם אתה היית עולה לתורה רק עם כפה, לא הייתי מצוה שילבישו אותך עם כובע – אלא עם שטריימל – אבל אצל הבחור הזה הרגשתי, ש'עת לעשות לה' הפרו תורתך"..."

עם הזמן, התחיל הבחור הזה להגיע גם לתפילת שחרית, ואח"כ המשיך להגיע לכל התפילות, עד שעם הזמן, לאט לאט התחיל להתנהג בדרך הטוב והישר, ובמשך הזמן חזר להתלבש עם כובע כבחור טוב מן השורה, והפסיק לעבוד וחזר ללמוד בישיבה.

יום אחד קיבלתי טלפון, והלה שמעבר לקו הזדהה כאותו בחור שחזר להיות בחור בישיבה, ואמר לי שהוא רוצה להזמין אותי לסעודת סיום על מסכת קידושין...

הבעתי את הנאתי הגדולה, ואז אמר לי הבחור הזה בהתרגשות גדולה "אני רוצה לומר לכם, שלפני זמן, בעת שנכנסתי לביהמ"ד לתפלת מנחה בש"ק, סיפרו לי אח"כ מה שאירע, שבעת שעליתי לתורה רצו להלביש אותי בכובע, ואתם עצרתם בעדם – את האמת אגיד שנהניתי מאד שלא גרמו לי בושות, ולא הפעילו עלי לחץ, ואלו הם הפירות מאותה פעולה"...

אל הגאון האדיר רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל ראש ישיבת פוניבז', נכנס מנהל אחד להתייעץ אודות בחור מיישיבתו שמפריע מאוד לסדרי הישיבה, ואינו מתרצה לחזור למוטב על אף ההפצרות המרובות מצד צוות הישיבה, וסיפר לו שלאחר התבוננות במצבו בכובד ראש, החליט שאין ברירה אלא להרחיק את הבחור הזה לצמיתות מבין כותלי הישיבה, ואומר המנהל להרב שך: באתי לכאן בטרם ביצוע גזר הדין, להתייעץ סופית עם מרן ראש הישיבה אם אכן יש להרחיקו לאלתר מהישיבה, ולקבל ברכתו על הצעד.

שאל הרב שך את המנהל: אמור לי, מה מצב ה"שלום בית" בבית הורי הבחור הזה? – האם הוא כתיקונו והכל מתנהל על מי מנוחות או שיש שם כל מיני קשיים. אמר המנהל שאינו יודע, המשיך הרב שך ושאל: ומה מצב הפרנסה בבית הורי הבחור? ושוב לא ידע המנהל מה לענות, וכך שאל הרב שך על מצב שאר הילדים בתוך הבית, אם יש להם בעיות חברתיות או בריאות לקויה חלילה וכדו', והאם ההורים נותנים לבנם תשומת לב מספקת – ודמי כים לאשר יצטרך – והאם יש לבחור כל מיני קשיים חברתיים אחרים וכדו', ועל כולנה אמר המנהל בהתנצלות שאינו יודע מאומה.

כששמע הרב שך את אשר בפיו, נזקף ואמר בזעקה מנהמת לבו "אותו צריכים לזרוק?? – אותך צריכים לזרוק!!"...

וכבר אמרו חז"ל (מסכת תענית דף ח' ע"א): רבא אמר אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל, בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים...

חתני הרב יצחק יקותיאל האגער שליט"א סיפר לי סיפור נפלא, שלפני שנים נזדמן לו לשבות בעיירה מאנסי, והתפלל בשב"ק באיזה בית מדרש. בהיכנסו, ניגש אליו אדם אחד וקידם אותו בברכת "שלום עליכם", ושאל אותו לשמו ושם משפחתו, וכאשר השיב חתני ששם משפחתו הוא "האגער", שאלו הלה שמא הוא מכיר אדם אחד שגר בכני ברק ושמו "ר' ישראל האגער" (האדמו"ר מוויז'ניץ הנוכחי בקרית וויז'ניץ בני ברק), ואם יש ביניהם איזה קירבה.

השיב לו חתני, שאדם זה הוא אכן ממשפחתו (שזקנו הרה"ק בעל "מקור ברוך" מסערט-וויז'ניץ זי"ע הוא אחיו של זקנו של ר' ישראל, ה"ה הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע), והוא בנו הגדול של כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ (בעל ה"ישועות משה" זי"ע). וכאשר שאל אותו חתני אם הוא מכיר אותו, השיב האדם שאינו מכיר אותו אישית, אך הוא חייב לו הכרת טוב מיוחדת, ואז סיפר האדם לחתני סיפור נפלא, וכך סיפר:

לפני הרבה שנים היה לו בן שלמד בישיבה אחת בארץ ישראל, והבן הזה היה בחור חלש ר"ל, ובאותה תקופה יצא לו לבנו הבחור להכיר את ר' ישראל הנ"ל, והתחיל להסתופף לעתים בצל קורתו ביחד עם עוד בחורים שהיו צריכים למשענת ברוחניות, אמנם עם הזמן, התחיל בנו הבחור לאבד כל טעם ברוחניות רח"ל, והתחיל להתדרדר מטה מטה, עד שכבר לא רצה להישאר בישיבה.

כאשר הבחור שח עם ר' ישראל אודות מצבו הרוחני הירוד, ניסה ר' ישראל להשפיע עליו בכל כוחו שכן ישאר בישיבה, שכן ידע נאמנה, שמחוץ לכותלי הישיבה אחת דתו רח"ל... אך עם כל הרצון הטוב, והשתדלויותיו המרובות שוב ושוב לדבר על לבו, לא עזר לו כלום, והבחור החליט לעזוב את הישיבה והיה מה.

יום אחד שאלו ר' ישראל "מה עוד אני יכול לעשות כדי שתישאר בישיבה? – איזה דבר תרצה לקבל בעבור זה שתישאר בישיבה". השיב הבחור ששום דבר לא יועיל כבר, כי הוא בשלום, שהוא הולך לעזוב את הישיבה. שאלו ר' ישראל "ואם תקבל ממני רכב (קאר), האם זה יספיק לך שבעבורה כן תישאר בישיבה?". חייד הבחור ואמר בשחוק "בסדר! אם אתה קונה לי רכב אני נשאר בישיבה..."

המשיך האב לספר: לאחר כמה ימים קרא ר' ישראל לבני הבחור הזה, ואמר לו שהוא רוצה ללכת לטייל עמו, כמובן שהבחור שמח מאד על זה, והתחיל ללכת עמו לטיול.

פתאום עצרו ברחוב, ור' ישראל הוציא מכיסו מפתחות ומסרם להבחור, והראה לו על רכב אחד שחנה שם ברחוב, ואמר לו "הנה, הרכב הזה הוא שלך" ... הבחור הסתכל בעיניים תמהות ולא הבין מה קורה שם, והרבי הסביר לו בפשטות, "הרכב הזה הוא שלך – אני קניתי לך את זה – נוץ עם געזונטערהייט" [תשתמש עם זה בבריאות]...

הבחור לא האמין למה שהוא שומע, ברם הוא לא הרגיש בנוח מזה, ולא היה נעים לו לקחת את הרכב, כי ידע שאינו בעל יכולת והוא אינו משופע באמצעים כדי לקנות לו כזה דבר יקר, אך ר' ישראל שהבין מיד מה מונע מהבחור לקחת את המפתחות, אמר לו "זה בסדר – אני דאגתי להכסף – קח נא את הרכב בתשואת חן"...

ממשיך האב לספר: בני הבחור אכן נשאר בישיבה, ומאז הרגיש רצון עז להשתפר, הוא הבין כנראה והרגיש שר' ישראל עשה בשבילו דבר חזק מאוד, והוא קיבל מזה חיזוק גדול – וגם הרגיש שצריך להכיר לו משהו טובה על כך – ולאט לאט החל להשתפר, והתחיל ללמוד ולהתפלל יותר חזק, וגם נסע לעתים עם

הרכב שלו, ולאחר תקופה זכה בע"ה לעלות מעלה מעלה, עד שזכה להינשא לאשה כשרה והקים בית חסידי לתפארת, וכהיום הוא אברך טוב שלומד ומתפלל ועובד את ה' כראוי...

האב סיים את סיפורו ואמר לחתני בהתרגשות: הנה ר' ישראל הזה – בזה שקנה את האוטו לבני, הציל את חייו ברוחניות ובגשמיות, ואכן אני חייב לו הכרת הטוב מיוחדת...

פעם נכנסו הנהלת הישיבה אצל כ"ק מרן הרה"ק מטאהש זי"ע, ודנו עמו על בחור אחד שצריכים לזרוק אותו מהישיבה, אמר להם הרבי: אם לבחור הזה היה קוראים "לאווי" (כשם משפחתו של הגה"ק מטאהש), האם גם אז הייתם זורקים אותו מהישיבה?? (ר"ל, אם הבחור היה בנו או נכדו, האם גם אז הייתם זורקים אותו)...

סיפר לי גיסי הרה"ג ר' סנדר בלויא שליט"א ראש מתיבתא סקווירא במונטריאל, ששמע את הסיפור דלהלן מאחד שהיה נוכח בשעת מעשה. יום אחד נכנס הגה"ק מטאהש זי"ע למטבח הישיבה, הנוכחים השתוממו על כך – לראות את הרבי נכנס למטבח. אחד העובדים במטבח ניגש אל הרבי ושאל אותו "מה רוצה הרבי?", אמר לו הרבי "אתה רוצה באמת לדעת מה אני רוצה? – אני רוצה שכל הבחורים החלשים שבעולם יבואו ללמוד בישיבת טאהש"...

סיפר הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפור נורא, וכך סיפר: היה איש נכבד בירושלים ומורם מעם ושמו רבי יחיאל שלזינגר זצ"ל והוא היה תלמיד מובהק של מרן הגאב"ד

המהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל, ודבוק בו מאוד בכל לבו ונפשו, ולאחר מכן הקים את הישיבה הגדולה והמפורסמת "קול תורה" המתנוססת לתפארה בשכונת בית וגן. רבי יחיאל היה ניצול שואה, ולאחר שעבר שם בבחרותו שבעה מדורי גיהנום רח"ל זכה להינצל מגיא התופת בנסי נסים.

בהזדמנות אחת שאלו רבו המהרי"ץ כיצד זכה להינצל מן השואה, ובאיזו סגולה השתמש להמתקת הדינים בימי הרעה. חשב רבי יחיאל מעט, ולאחר מכן אמר, אולי ניתן לומר שזכותי להמתקת הדינים בשביל מנהג אחד שנהגתי בעצמי תמיד כל השנים, שמעולם לא חיפשתי ללמוד 'חברותא' עם בחור חזק! – אלא תמיד למדתי חברותא עם בחורים חלשים ממני, כדי שאהיה להם לעזר ולאחיסמך – כענין שדרשו במסכת סוכה (דף מ"ט ע"ב) שתורתנו הקדושה נקראת "תורת חסד" לפי שצריך לימוד התורה גם כן להיות בבחינת תורת חסד עיי"ש, וכנראה שזכות הלימוד בבחינת תורת חסד יש בו כח להפוך את כל הדינים לחסד ולרחמים. כששמע המהרי"ץ את דבריו, התבונן וחשב על כך זמן מה, ולאחר מכן אמר: יא יא, דאס איז דאס! [אכן זה זה]...

**

לפני שנים רבות, הייתי רגיל להגיע לישיבת "אור חדש" כאן בעירנו לייקווד, והייתי לומד עם בחורים כפי הצורך. יום אחד הגיע תלמיד חדש להיכל הישיבה, הבחור הוא כמעט ולא פתח פיו, כאילם בא וישב על מקומו, לא התעניין בנעשה סביבו ולא הסתכל על שום חבר, ואף אלו שהיו מנסים להתחבר אליו לא יכלו לו.

הנהלת הישיבה החליטה להטיל עלי את ה"עבודה" – עבודת הקודש – שאנסה להתחבר אליו, ללמוד עמו ולדובבו ולהכניסו בין החברים כאחד מן החבורה.

לאחר כמה דקות שישבתי אתו, ראיתי שאין עבודתי ללמדו תורה, כי הבחור היה בעל כישרון נפלא, ואינו נזקק לעזרה כדי להבין לימודו, מה שכן ראיתי, זה שהבחור צריך לקצת חיזוק, כל היום ישב שבור ומדוכא מכונס בתוך עצמו, ובכיליון עינים ציפה לקורטוב תשומת לב, ולכן החלטתי שבעז"ה נתחיל להשלים לו את החסר הזה.

בכל יום ויום בתחילת הסדר כשהיה נכנס להיכל הישיבה, הייתי מקבל פניו מיט א ברייט'ן "שלום עליכם", ולאחר שטפחתי קלות על שכמו, שאלתי בשלומו ואיך הוא מרגיש, מה חסר לו ואיך עבר עליו הלילה. הייתי מזמין אותו לסעוד סעודת שבת אצלי בבית, והיה מרגיש את עצמו ממש כבן בית, בני המשפחה היו קוראים לו בשמו, ונתנו לו את ההרגשה שאנחנו מאושרים משהותו בביתנו, גם הייתי מעודד את חבריו בכל עת ששיימו אליו לב ויקרבו אותו.

כמובן, שתוך תקופה קצרה ממש, נהפך והיה לאיש אחר, פניו נעשו מאירות, מלאות חיות ורעננות, ומפיקות אושר ושמחת חיים, וקימעה קימעה נעמד על רגליו עד שהיה לאחד מן המניין, בחור חשוב ובעל שם טוב, ולאחר זמן מה הקים בית נאמן בישראל, וכהיום הוא אברך יקר.

שנים רבות לאחר אותה תקופה, אמר לי האברך הזה: תדע, שאילולא אותם טפיחות שכם, אם לא אותם "שלום עליכם" שהיית מקבל אותי, ספק אם הייתי היום שומר שבת!... הביטו וראו וואס א קלאפ אין פלייצע קען מאכן, וואס א שמייכל קען מאכן, להציל נפש ישראל מרדת שחת!

פעם נכנס אל הגה"ק ה"חזון איש" זי"ע מנהל אחד הישיבות, והתייעץ עמו אודות בחור אחד שלדעתו צריכים לזרוק אותו מיד מהישיבה, אך ה"חזון איש" לא הסכים עמו ולדעתו היו צריכים להשאירו.

כששמע המנהל את דעת ה"חזון איש" הנחרצת שלא להוציא אותו, נענה בחריפות ואמר "או הבחור הולך או שאני הולך". כששמע ה"חזון איש" את דבריו, נענה ואמר לו "אצלך זה דיני ממונות, ואצלי זה דיני נפשות..."

צום-פינטל

אויף אזא ישיבה ביך איך מתפלל יעדן טאג אז עס זאל זיך פארמאכן!

כ"ק גאב"ד ירושלים שליט"א מיט א שטיק צייט צוריק, פאר א נהלת הישיבה וואס האט זיך גענויסט זאגנדיג פארן גאב"ד אז זיי נעמען נאר די "סמעטענע" פון די עולם הישיבות, די בעסטע בחורים וואס עס זענען נאר פארהאן.
(גליון נועם שיח פון הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א פר' בלק)

לא לחטוף

לפני כמה שנים אירעה רח"ל טרגדיה נוראה שזעזעה את כל יהדות החרדית ברחבי תבל, כשרשעים ארורים רצחו את הרה"ח הנגיד ר' מנחם שטארק ז"ל הי"ד. כ"ק האדמו"ר מסקולען, לייקווד, שליט"א סיפר, שבצל הטרגדיה הנוראה נכנס בקודש פנימה אל אביו כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זי"ע, ושאלו אודות קבלה טובה, שיקבלו על עצמם בעקבות המקרה הנורא הנ"ל. א"ל הרבי זי"ע, שיקבלו על עצמם לא להתפלל בחופזה [נישט צו כאפן דאס דאווענען"]. לא למהר בעת התפילה, ולא לקצר כדי לגמור מהר, אלא להתפלל במתינות ובישוב הדעת כמו שיהודי צריך להתפלל. נועם שיח, אפיריון לשלמה

אנשי הנהלת הישיבה התפלאו למשמע דבריו של הגאב"ד ושאלו אותו: "האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?" השיב להם הגאב"ד: "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!!"

"הם הולכים ושבים, אכולים ושותים, אבל מי מסתכל עליהם?!" - הרהורים נוקבים בעקבות מכתבו של האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א על החובה לדאוג לכל בחור ולא להניח אף אחד הי"ו

הבחורים הם כאן בישיבה בלא אבא ובלא אמא! עוד סיפר הנ"ל, שפעם היה בחור אחד שהנהלת הישיבה רצתה לזרוק אותו מן הישיבה, נכנסו אפוא חברי ההנהלה אצל הרבי ואמרו לו שצריכים להוציא את הבחור מהישיבה. שאל אותם הרבי: "מה רע עם הבחור הזה?" אמרו חברי ההנהלה שהבחור לא אוהב כלום - ער האלט ביי גארנישט! אמר להם הרבי: "תקנו לבחור הזה זוג נעליים חדשות, ותראו שהכל יהיה מסודר!"... עוד סיפר, שבשנת תשס"ב התבטא הרבי בכאב גדול: "שורד חרון אף רח"ל על העולם! לא מתעסקים עם בחורים חלשים ונחשלים! וואס וועט דא זיין? [מה יהיה כאן?]"...

מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל מרן גאב"ד ירושלים שליט"א וביקשו ממנו שיכתוב המלצה לישיבה מסוימת, וחברי ההנהלה מבי את מעלות הישיבה ואמרו: "בישיבה זו נכנסים רק מצוינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק את ה'מסעענענע' - עידיט שבעידיט - ורק אותם אנו מכניסים לישיבתנו. כל בחור הוא למדן עצום". אמר להם הגאב"ד: "אויזי!" - והמשיך לומר להם: "אני מתפלל כל יום על הישיבה הזאת!" הנהלת הישיבה התפלאו ושאלו את הגאב"ד: "האם הרב

לאחר הטרגדיה הנוראה ל"ע שאירע באתר קדישא מירון בל"ג בעומר העבר, יצא מכתב חזק ונוקב מאת כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א. בו הוא דורש ומעורר על כך שצריכים להתעסק יותר עם הבחורים החלשים, ולא לדחות אבן אחר הנופל, לא לתת להם להתדרדר מטה מטה. במירון נפטרו ל"ע עשרים וחמשה בחורים, אבל מה קורה עם מאות הבחורים האחרים שהם מתיים? כן - הם הולכים ושבים, אכולים ושותים, אבל הם מתיים! - זיי זענען טויט!! גוף בלי נשמה! ווער קוקט זיך אים אויף זיי? וועמען אינטערעסירן זיי? - מי מסתכל עליהם? את מי הם מעניינים? - כך כתב האדמו"ר שליט"א במכתבו.

והנה, ברוצינו להוסיף כמה נקודות:

סיפר ר' הגה"צ אב"ד ראדאשיץ שליט"א שלמד בישיבת טאהש, שהרבה פעמים כשהיה הגה"ק מטאהש ז"ל ע"ו רואה מגיד שיעור יוצא מהישיבה לאחר שמסר את השיעור, היה ניגש אליו ומי"ס אותו בדברים היוצאים מן הלב ואומר: "למה אתה מסתובב עם הגמרא הגדולה ביד? האסטו זיך אפגעגעבן מיט די בחורים?? - האם בדקת והתעניינת אם כל בחור יש לו די מחסורו אשר יחסר לו? האם אתה בטוח שלא חסר לאף אחד מאומה?

ואכן היו כמה בחורים חלשים שנשארו במאנסי ולא הכניסו אותם להישיבה, אבל הרבי לא הניחם הפקר לנפשם, הרבי העמיד להבחורים האלו 'מגיד שיעור' פרטי שלמד עם הבחורים בכל יום ומסר עצמו למענם. ומי היה המגיד שיעור הזה? לא אחר מאשר הרבי בכבודו ובעצמו! הוא בעצמו למד עם הבחורים האלו מידי יום בימיו!...

פעם אחת נכנסו הנהלת הישיבה דוויזשניץ-מאנסי אל הרבי ז"ע ואמרו לו שיש בחור אחד שצריכים לזרוק אותו מהישיבה. כשהרבי שמע את דבריהם נענה ואמר להם בפליאה "ויכי אינכם יודעים שהיו צדיקים שקודם שהיו מוציאים בחור מהישיבה שלהם, היו מתענים תחילה?"...

פעם נכנס אל הגה"ק 'חזון איש' ז"ע מנהל מאחת הישיבות והתייעץ עמו אודות בחור אחד שלדעתו צריכים לזרוק אותו מיד מהישיבה, אך 'חזון איש' לא הסכים עמו ולדעתו היו צריכים להשאירו. כששמע המנהל את דעת 'חזון איש' הנחרצת שלא להוציא אותו, נענה בחריפות ואמר: "או הבחור הולך או שאני הולך". כששמע 'חזון איש' את דבריו, נענה ואמר לו: "אצלך זה דיני ממונות, ואצלי זה דיני נפשות!..."

באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?" אמר להם הגאב"ד: "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!!"

היה פעם בחור אחד חלש, שאף אחד לא הסתכל עליו, שום ישיבה לא הסכימה להכניס אותו והוא הסתובב ברחובות, ולבסוף ירד מן הרך רח"ל.

ואמר הבחור במר לבו על מצבו: הנה ב'הגדה של פסח' נאמר "ויהי שם לגוי, מלמד שהיו ישראל מצוינים שם", ויהי שם לגוי - איך הוא נעשה לגוי? מלמד שהיו ישראל מצוינים שם - שהכניסו רק בחורים מצוינים לישיבה...

סיפר לי הרה"ג ר' הערשל ראזענפעלד שליט"א סגן מנהל רוחני בת"ת וויזשניץ במאנסי, שלפני שנים, כשפתח מרן הגה"ק בעל 'תורת מרדכי' מוויזשניץ ז"ע את הישיבה בעיר גיבערס, אמרו ההנהלה להרבי, שהרבי צריך להבין שכשפותחים ישיבה חדשה אי אפשר להכניס את כל הבחורים, וצריכים להעמיד אתה את הישיבה שיהיה לוח קיום, והרבי הלא אינו רוצה שהישיבה תתמוטט ותיהרס, וכדי להעמיד את הישיבה על תילה צריכים לבחור מבין הבחורים רק את הטובים באמת.

<table border="0"> <tr><td>4:11</td><td>עלות השחר</td></tr> <tr><td>5:23</td><td>בין השמשות</td></tr> <tr><td>8:34</td><td>סוף זמן קריאת</td></tr> <tr><td>9:10</td><td>נראה</td></tr> <tr><td>10:02</td><td>סוף זמן תפילה</td></tr> <tr><td>10:26</td><td>נראה</td></tr> <tr><td>12:58</td><td>הנחה</td></tr> <tr><td>8:52</td><td>שקיעה</td></tr> </table>	4:11	עלות השחר	5:23	בין השמשות	8:34	סוף זמן קריאת	9:10	נראה	10:02	סוף זמן תפילה	10:26	נראה	12:58	הנחה	8:52	שקיעה	<h1 style="margin: 0;">קול הציבור</h1> <p style="margin: 0; font-size: small;">מאגסי סקווירא פאר אלע איינערע מעילדונגן, מסיבות, שיחות, אירג</p> <p style="margin: 0; font-size: x-small;">2853 June. 18 *ולמס' * ח' תמוז תשפ"א * ולמס' * 718-384-4190 תל"ס דבר'ס מיני 845-662-3137 ק"י תבות'ס מיני Tel. Fax: 845-425-1313 Email: 4251313@gmail.com</p>	
4:11	עלות השחר																	
5:23	בין השמשות																	
8:34	סוף זמן קריאת																	
9:10	נראה																	
10:02	סוף זמן תפילה																	
10:26	נראה																	
12:58	הנחה																	
8:52	שקיעה																	

מען דערציילט, אז יארן צוריק איז מען געקומען צו כ"ק גאב"ד ירושלים שליט"א, און מ'האט געבעטן אז ער זאל שרייבן א המלצה פאר א געוויסע ישיבה, און זיי האבן אראפגעלייגט די מעלות פון די ישיבה און געזאגט "אין די ישיבה קומען אריין נאר מצויינים! מיר קלויבן זיך זייער און מיר נעמען אריין נאר די 'סמעטענע' - די בעסטע בחורים וואס זענען דא אין די וועלט, יעדער בחור איז א למדן עצום". האט דער ירושלימ'ער רב געזאגט "אזוי?! - איך בין מתפלל יעדן טאג פאר די ישיבה!", זענען זיי נתפעל געווארן און געפרעגט "דער רב איז טאקע מתפלל יעדן טאג פאר אונזער ישיבה?", זאגט דער גאב"ד "יא! - איך דאווען יעדן טאג אז די ישיבה זאל זיך פארמאכן!..."

סאיז געווען אמאל א געוויסער בחור, א שוואכער בחור, וואס קיינער האט אים נישט אנגעקוקט, און מ'האט אים נישט אנגענומען אין קיין שום ישיבה, און ער האט זיך געדרייט אין די גאס. צום סוף איז ער ל"ע אראפ פון אידיש'ן וועג רח"ל.

האט ער געזאגט מיט גרויס ווייטאג: אין דער "הגדה של פסח" שטייט "ויהי שם לגוי" - ווי אזוי איז ער געווארן א גוי - "מלמד שהיו ישראל מצויינים שם", מ'האט אריינגענומען נאר מצויינים..."
(הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א)

קורצע סיפורים וואס ברענגט מיט זיך א לימוד

THE WEAKER BOYS

Dear Editor,

I wish to thank you for the wonderful article, "A Body Without a Soul," by Rav Shlomo Zalman Friedman.

Nowadays, it is so important to cater to the weaker boys, as well. Rav Friedman beautifully brought out what a good word and a pat on the back can do for a boy. The story with the Vizhnitzer Rebbe, who bought a car for a *bochur* in order for him to stay in *yeshiva*, is truly amazing. A lot can be learned from such a story.

Thank you so much for your wonderful paper. Keep up your good work.

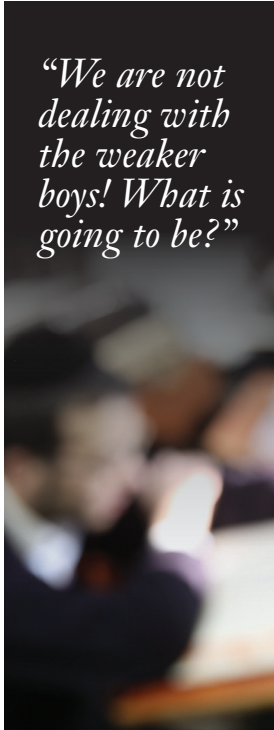
C. Weiss

staying?" The boy replied that nothing would help anymore, because he had made his decision to leave. Rav Yisroel asked him, "And if you get a car from me, would that be enough to keep you in *yeshiva*?"

The *bochur* grinned and jokingly replied, "Fine! If you buy me a car, I'll stay in *yeshiva*..."

The father continued to relate that a few days later, Rav Yisroel called the *bochur* and told him he wanted to take a walk with him. Of course, the *bochur* was most pleased and began to walk with Rav Yisroel. Suddenly, they stopped, and Rav Yisroel took a key out of his pocket and handed it to the boy. Then he pointed to a car parked on the street and said, "Here you go. This car is yours..." The boy gaped, wide-eyed, unsure of what was going on. Rav Yisroel explained simply, "The car is yours. I bought it. Use it in good health..."

The *bochur* did not believe what he

"We are not dealing with the weaker boys! What is going to be?"

was hearing. At the same time, he felt very uncomfortable, because he knew that the Rebbe was not a man of means and did not have spare money to buy such an expensive item. But Rav Yisroel, who immediately understood what was preventing the boy from taking the keys, said to him, "It's fine. I took care of the money. Please, take the car..."

The father continued: "My son remained in *yeshiva*, and from that point on, he felt a strong urge to improve. He apparently realized, and sensed, that Rav Yisroel had done something very powerful for him, and he gained a lot of *chizuk* from it. He also felt that he had to show his appreciation for it, and slowly he began to improve, to learn and to *daven* better. He made great progress in his learning, *boruch Hashem*, until he married a good girl and established a beautiful *chassidische* home. Today he is a *yungerman* who learns and *davens* and serves Hashem properly..."

The father concluded the story and said to my son-in-law excitedly, "Rav Yisroel, by buying my son a car, saved his life, spiritually and physically, and that's why I owe him a special debt of gratitude..."

•••••

Rav Gamliel Rabinowitz related the following story: Rav Yecheil Schlesinger of Yerushalayim was a *talmid* of Rav Yosef Zvi Dushinsky, who went on to establish Yeshivas Kol Torah in Bayit Vegan. Rav Yecheil was a Holocaust survivor who miraculously survived after experiencing the *gehennom* of the war.

Rav Dushinsky once asked him what he thought he had done to merit being spared from the Holocaust. Rav Yecheil thought a bit and then replied, "Perhaps it can be said that I merited this because of a practice that I kept over the years that I never sought a strong boy as a *chavrusah*! I always learned *bechavrusah* with boys who were weaker than I, so that I could help them. *Chazal* say in *Maseches Sukkah* (49b), the Torah is called '*Toras chesed*' because Torah learning also has to be in the essence of *Toras chesed*. Apparently, this merit of learning as *Toras chesed* has the power to transform the *din* to *chesed* and mercy."

When Rav Dushinsky heard this, he mulled it over for a while and then said, "*Ya ya, dos iz dos*. This is it..."

•••••

Many years ago, I would spend time in Yeshivas Ohr Chodosh in Lakewood, where I learned with *bochurim* as needed. One day, a new student arrived at the *yeshiva*. He hardly opened his mouth. He sat silently in his place, didn't take an interest in what was going on around him, and didn't even look at any of the other boys. Those who tried to befriend him soon gave up. The *hanhalah* of the *yeshiva* decided to give me the task of reaching out to this boy and trying to connect with him.

After sitting with him for a few minutes, I saw that my job was not to teach him Torah, as he was exceedingly sharp. He did not need any help with understanding the learning. But what I *did* see was that the *bochur* needed a bit of *chizuk*. He was so depressed and reserved, yet all he wanted was a bit of attention. That's why I decided that, with Hashem's help, I would try to fill this need of his.

Each day, at the beginning of the *seder*, when he entered the *bais medrash*, I would welcome him with a hearty *shalom aleichem*, and after patting him on the back, I asked him how he was doing, how he feels, if he needs something, and how the night went. I would invite him for *Shabbos* meals and he felt very comfortable there. My family was on first name basis with him, and they gave him a feeling that we were thrilled to have him in our house. I also encouraged his classmates to pay attention to him and try to draw him out of his shell.

Within a short time, he became a different person. His expression was brighter, and he looked much more vibrant and happy. Slowly, he pulled himself together until he blended with the other boys and earned himself a reputation as a good *bochur*. In time, he married and established his own home, and today he is a serious *yungerman*.

Many years after that time, this young man said to me, "You should know that if it wasn't for your pat on the back, for your '*shalom aleichems*' that you welcomed me with, I doubt if I would be *shomer Shabbos* today!" Look at what a clap on the back and a smile can do! It can save a Jewish soul from sinking into the abyss.

These divrei chizuk were originally delivered in Yiddish. They have been translated and adapted by Yated staff.

BY RAV SHLOMO ZALMAN FRIEDMAN

A Body Without a Soul

After the terrible tragedy that took place in Meron on *Lag Ba'omer*, the Vizhnitz-London Rebbe wrote a piercing letter in which he raises awareness and demands that we better deal with the issue of weak *bochurim*, so that they do not fall by the wayside. Twenty-five *bochurim* perished in Meron, but what is happening with the hundreds of other *bochurim* who are dying? They are a body without a soul.

It was well known that the Tosher Rebbe could not tolerate when a *maggid shiur* finished delivering his *shiur* and then left *yeshiva* without engaging with the *bochurim*.

The Radoshitzer Rov, who learned in the Tosher Yeshiva, told me that often, the Tosher Rebbe would see a *maggid shiur* leaving the *yeshiva* after giving his *shiur*. The Rebbe would go over to the *maggid shiur* and admonish him, "Why are you walking around with a big *Gemara* under your arm? Have you interacted with the *bochurim*? Have you taken an interest and made sure that every *bochur* has what he needs? Are you sure that no one is lacking for anything? The *bochurim* are here in *yeshiva* without a father or mother!"

There was once a *bochur* who was on the verge of being expelled from *yeshiva*. The members of the *hanhalah* went to the Tosher Rebbe and told them that this *bochur* needed to be removed from the *yeshiva*.

"What is bad about this boy?" the Rebbe asked them.

The *hanhalah* replied that he was not doing anything - *ehr halt bei gornisht!*

"Buy this boy a new pair of the shoes and you'll see that everything will work out!" the Rebbe instructed them.

The Radoshitzer Rov further related that in 5762/2002, the Rebbe said in anguish, "There is an anger, a *charon af*, on the world, *r"l*. We are not dealing with the weaker boys! What is going to be?"

Schneider's Yeshivah in London was a place for select *bochurim*, where those who had a future as *gedolei hador* learned. Once, a weaker *bochur* joined the *yeshiva*. He struggled to grasp the material and to fully understand what he was learning.

When the staff of the *yeshiva* asked the other *bochurim* to dedicate their time to help the weaker *bochur*, they excused themselves that they did not have time, because they needed to learn themselves. There were two *bochurim* in the *yeshiva* who agreed to give their time to the weaker *bochur*. They learned with him whenever they had time and found that the *bochur* learned with diligence. He rose to a very high level, thanks to those kindhearted *bochurim* who gave him their time and effort.

In time, something truly remarkable transpired. The two *bochurim* who gave of their time to learn with the weaker boy merited growing into giants of our generation. They are the *Gaavad* of Yerushalayim, Rav Yitzchok Tuvia Weiss, and the *Raavad* of Yerushalayim, Rav Moshe Sternbuch.

Rav Hershel Rosenfeld, the assistant principal of Talmud Torah Vizhnitz in Monsey, told me that years ago, when the Vizhnitzer Rebbe, Rav Mottel Hager, opened the Gibbers Yeshiva in Kiamesha, the *hanhalah* told the Rebbe that in order to establish the *yeshiva* on a strong footing, they needed to only accept very good boys; they could not accept everyone.

Weaker boys remained behind in Monsey and who were not admitted to the *yeshiva*. But the Rebbe did not abandon them. He provided a private *maggid shiur* for them who learned with the *bochurim* each day. And who was that *maggid shiur*? It was the Rebbe himself. He learned with those *bochurim* every day.

A few years ago, there were some *bochurim* who, unfortunately, began to stray. They left *yeshiva* and went to work. The *bochurim* did not go to *shul* with their fathers, but they heard that in our *bais medrash*, there's a *Kiddush* after *davening* each *Shabbos* morning. Slowly, they began to come here after *Mussaf*, so that they could partake of the food that would be served at the *Kiddush*. They sat down, and we were very welcoming. In time, they became very *heimish* here.

One *Shabbos*, during *Mincha*, I noticed that one of the boys had come to *daven*. I asked the *gabbai* to give him an *aliyah*, and as he walked towards the *bimah*, I saw that one of the *mispallelim* was following him. He wanted to put a hat on the boy's head. I immediately motioned with my finger for him to stop and not to do anything.

After *davening*, the man came over to me and began to complain. "I don't understand. We don't interfere in the boys' private life - he can wear whatever he wants, and it's not our job to tell him what to do, but for an *aliyah*? It's not *hefker*, there are rules about how to conduct oneself..."

He then added, "If I would go up to the Torah just with a *yarmulka*, without a hat, wouldn't you go over to me to give me a hat to wear?"

With time, this *bochur* began to come for *Shacharis*, and then for all the *tefillos*, until eventually he changed his behavior and resumed conducting himself like a regular *bochur*. He even went back to *yeshiva*.

One day, I got a phone call. The person on the line identified himself as the *bochur* who had gone back to *yeshiva*, and he said that he wanted to invite

me to a *siyum* he was making on *Maseches Kiddushin*.

I expressed my joy at the news, and then he told me emotionally, "I want to tell you that a while back, when I came to your *bais medrash* for *Mincha* one *Shabbos*, someone told me afterwards what happened - that when I went up to the *aliyah*, someone wanted to put a hat on my head and you didn't allow it. I'll be honest that I was very gratified that I was not embarrassed, and that no one applied any pressure, and these are the results of that action..."

A *menahel* once went to Rav Elazar Menachem Shach to consult him about a certain *bochur*'s parents' home? Is it normal and calm or are there difficulties?" The *menahel* said he did not know. Rav Shach then asked about the *parnassah* in the home, and again the *menahel* could not answer. Then the *rosh yeshiva* asked about the other children in the house, and whether they have social issues or health issues, and if the parents give their child enough attention - and pocket money if needed - and if the boy had any disorders of any kind. To all these questions, the *menahel* said apologetically that he knew nothing.

When Rav Shach heard this, he sat up and cried out, "He needs to be thrown out? You need to be thrown out!"

As *Chazal* say (*Taanis* 8a): "Rava said: If you see a *talmid* who is struggling with his learning like iron, it is because of his *rebbe* who is not being kind to him..."

My son-in-law, Reb Yitzchok Hager, related that he once had the opportunity to spend *Shabbos* in Monsey, where he *davened* at a certain *bais medrash*. When he entered, a person came over to him and welcomed him with a *shalom aleichem*. He asked him his name, and when he replied that his name was Hager, the man asked him if he knew someone in Bnei Brak whose name was Rav Yisroel Hager and if they were related. My son-in-law replied that they were related (as his grandfather, the *Mekor Boruch* of Seretz Vizhnitz was the brother of Rav Yisroel's grandfather, the *Imrei Chaim* of Vizhnitz). When my son-in-law asked the man if he knew him, the latter replied that he did not know him personally, but he owed him a special debt of gratitude. Then he related this story:

Many years ago, he had a son who learned in a *yeshiva* in Eretz Yisroel. This boy was a weaker *bochur*, and at the time, he got to know Reb Yisroel and began to spend time in his presence, along with a few other *bochurim* who needed spiritual support. However, in time, the *bochur* began to lose all interest in *ruchniyus* and declined spiritually until he reached that he wanted to leave the *yeshiva*. When the *bochur* spoke to Rav Yisroel about his poor spiritual situation, Rav Yisroel tried to influence him to stay in *yeshiva*, because he knew that once he left, it was a one-way trajectory. But despite his goodwill and extensive efforts to speak to the *bochur*, it did not help, and the boy decided to leave *yeshiva*.

One day, Rav Yisroel asked the *bochur*, "What else can I do to have you stay in *yeshiva*? What would you like to get from me in exchange for

Rav Shlomo Zalman Friedman is the Rov of K'bal Zibron Elazar-Santov, Lakewood, NJ

Torah Is Not in Shamayim...

A person with whom I am acquainted went through a difficult time in his marriage, and ultimately divorced. His children are with their mother. With time, the ties between the father and his children weakened, and one of his sons – a *chashuve yeshivah bochur* – stopped calling his father entirely.

One Erev Yom Tov, the father came to me, and wept over the situation that his son had no contact with him. Bitterly, he asked, "How can it be that a son does not call his father on Erev Yom Tov to wish him a good Yom Tov??"

After the person left, I called the son and asked him how he could be doing this to his father. Was it conceivable that he did not even call his father to wish him a good Yom Tov? What about fulfilling the *mitzvas aseh d'Oraisa of kaved es avicha v'es imecha*, honoring your father and mother?!

The son replied that because he didn't have a good relationship with his father, he went to ask a person who had a reputation of being 'a *himmel mentsch*' – a lofty being with his head in the Heavens. This person told me that I don't need to call my father, so that's why I don't...

When I heard this I said to the *bochur*: No one has permission to uproot a *mitzvas aseh* from the Torah, not even a *himmel mentch*, because Torah "*lo bashamayim he*," it is not in the Heavens...

די תורה איז נישט אין הימל...

ס'איז פארהאנגען א איד מיט וועמען איך האב א שייכות, וואס ליידער ער מיט זיינע ב"ב האבן זיך צוטיילט, און די קינדער זענען מיטגעגאנגען מיט זייער מאמע. צוביסלעך האבן די קינדער פארלוירן א נאנטקייט מיטן טאטן, און ס'געווען איין בחור וואס האט אפילו אויף געהערט צו רופן דעם טאטן אויפ'ן טלפון.

ס'איז געווען א געוויסע יו"ט וואס דער טאטע איז געקומען צו מיר און זיך אויסגעוויינט "היתכן אז א קינד רופט נישט א טאטע ערב יו"ט - צו זאגן א "גוט יו"ט" פארן טאטן?"

האב איך געלאזט רופן דעם בחור און איך האב אים געפרעגט "היתכן אז מ'איז נישט מקיים א מצות עשה דאורייתא פון "כבד את אביך" און מ'רופט נישט א טאטע זאגן א גוט יו"ט?"

האט דער בחור געזאגט, אז היות ער האט נישט א גוטן קשר מיט זיין טאטע, האט ער געפרעגט א געוויסן פערזענדלעכקייט, וואס הייסט א שטיקל "הימל מענטש" - צו ער דארף רופן זיין טאטן אויפ'ן טלפון, האט יענער געזאגט אז ער דארף נישט.

האב איך אים געזאגט: קיינער קען נישט עוקר זיין א מצות עשה מן התורה, אפילו נישט קיין "הימל מענטש", ווייל "תורה לא בשמים היא"...

נהייתי לשמוע שהרבי מדקדק בדבריו...

שמעתי סיפור נפלא מאת הרה"ח ר' חיים מאיר לעבאוויטש שליט"א מחשובי חסידי וויזשניץ-מונטריאל, וכך סיפר:

לאחרונה נכנס אחד שהתברך במשפחה מרובת ילדים בליעה"ר אצל כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, והתאונן אצל הרבי שהוא דר בדירה של שני חדרים, וכבר זמן רב הוא מחפש דירה אחרת יותר גדולה כדי לשכן שם את משפחתו המבורכת, אך הוא לא מצליח למצוא דירה באזור טוב ובמחיר טוב, ובניתיים, איננו יכול להמשיך לדור בצפיפות כה רב בדירה כה קטנה. הרבי שמע את דבריו, בירכו מעומק לבו, ונפרד הימנו לחיים ולשלום.

אספר היהודי, למחרת בבוקר התקשרו אליו בטלפון, הוא מרים את הטלפון ושומע מעבר לטלפון שאחד ממרן לו כן "כאן מדבר דוד האגער, ראיתי היום בבוקר בעלון היומי [טאג בלעטל], שאחד מפרסם דירה להשכרה עם חמש חדרי שינה באזור מאוד טוב בשבילך ובמחיר מיוחד, חושבני שזה מאוד מתאים בשביל המשפחה שלך, קח את מספר הטלפון של המשכיר, והזדרז להתקשר אליו כדי שלא יתפסו לך את הדירה..."

לאחרונה הופיע ב"נועם שיח" (חוקת תשפ"א, מס' 180) קטעים מ"שיחה" בענין הצורך להתעסק יותר עם הבחורים החלשים. השיחה נאמרה לאור הופעת מכתבו המפואר של כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, שכתב בעקבות הטרגדיה הנוראה ל"ע שאירע באתר קדישא מירון בל"ג בעומר העבר.

הרבי כתב במכתבו, שבמירון - שם נפטרו רח"ל עשרים וחמשה בחורים, אבל מה קורה עם מאות הבחורים האחרים שהם מסתובבים בבראות השלימות אבל הם מתים?? גוף בלי נשמה!! ועל זה הוספתי (שם בשיחה) כמה נקודות.

השבוע קיבלתי הודעה על הטלפון שלי, וכשהאזנתי להודעה שמעתי את קולו של כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א שאומר "כאן מדבר דוד האגער מלונדון, ראיתי את ה"נועם שיח" וכשמו כן הוא - "נועם שיח", ונהייתי מזה שהוספת על דברי. והנה מובא שמהו הסימן לאדם לדעת שהוא עושה את מעשיו "לשמה", כשהוא פרה ורבה - כשמוסיפים על הדברים שלו אז סימן הוא שהדברים נאמרו "לשמה", וממילא היה קצת חיזוק מה שהוספתם על דברי, שכנראה שמה שאמרת היה בזה קצת לשמה ג"כ" (ס'שטייט, אז ווי איז א סימן צו א מענטש מיינט "לשמה" אדער נישט - אויב ס'איז "פרה ורבה" - אז מ'האט עפעס מוסיף געווען, איז א סימן אז ס'געווען "לשמה". ממילא איז עס געווען א שטיקל חיזוק אז איר האט מוסיף געווען אויף מיינע ווערטער, זעט אויס אז ס'געווען "אביסל לשמה" אייכעט)...

כמובן שנהייתי לשמוע את ההודעה של הרבי, וגם נהייתי לשמוע שהרבי מדקדק בדבריו, ואומר שבכך הוא יודע שדבריו נאמרו "קצת לשמה", שכן באמת כך אמרו חז"ל (מס' עירובין דף י"ה ע"ב) שאומרים רק "מקצת שבחו בפניו"...

אדם אחד שיש לי שייכות עמו, עברו עליו כמה הרפתקאי עם ב"ב, ולאחר זמן נתפרדה החבילה רח"ל, והילדים נמצאים אצל האמא. עם הזמן פחת והלך הקשר בין הבנים לאביהם, ואחד מבני - בחור חשוב הלומד בישיבה - הפסיק לגמרי להתקשר אל אביו.

בערב יום טוב אחד הגיע אלי האבא, וככה בדמעות שלישי והתאונן אודות בנו שאינו מתקשר אליו, ושאל במר לבו "היתכן שכן אינו מתקשר לאביו לומר בערב יו"ט א גוט'ן יו"ט?".

לאחר שהלך האדם לדרכו, התקשרתי להבן ושאלתי אותו, איך מלאו לבו לעשות כדבר הזה לאביו, היתכן שאינו מתקשר לאביו ואינו מקיים את המצוות עשה דאורייתא של "כבד את אביך ואת אמך" ואינו אומר לאביו א גוט'ן יו"ט?!

השיב לי הבן, שהיות ואין לו קשר טוב עם אביו, לכן הלך לשאול אדם אחד שאומרים עליו שראשו מגיע השמימה - "א' הימל מענטש" - והוא אמר לי שאינני צריך להתקשר לאביו, ולכן לא התקשרת...

כשמעתי את התשובה, אמרתי להבחור: אין לאף אחד רשות לעקור מצוות עשה מן התורה - אף ל"הימל מענטש" שראשו מגיע השמימה - כי "תורה לא בשמים היא"...

